

Winkys hemlighet

Vad innebär det att komma till ett nytt land? Genom kinesiska Winky möter vi de stora omvälvningarna inför ett nytt språk, nya skolkamrater och främmande traditioner. Winkys hemlighet handlar om drömmar och hur man uppfyller dem även om ingen riktigt tror på dig. Julen är en tid för mirakel!

Rekommenderad från åk 1

EN FILMHANDLEDNING AV
LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Sexåriga Winky Wong från Shanghai anländer till Holland tillsammans med sin mamma för att återförenas med pappan som redan etablerat sig i det nya hemlandet där han driver en kinesisk restaurang.

Ett nytt liv börjar för Winky. Det är sommarlov när hon kommer och den första tiden handlar om att vänja sig. Att lära sig cykla, bekanta sig med nya människor och försöka förstå språket. Grannarna är trevliga och hon får snabbt två bundsförvanter i kärleksparet Sofie och Samir (som

hjälp till på restaurangen). Mötet med den nya skolan blir däremot inte alls vad hon hoppats. Hon blir retad och känner sig utanför. Aldrig mer vill hon gå dit!

På väg hem från första skoldagen får hon syn på en ponny som hon genast blir vän med och som kommer att förändra allt. Hennes föräldrar är däremot föga roade av denna nya bekantskap och förbjuder henne att umgås med hästen.

Hästens ägare, Cor och Siem, uppmuntrar henne däremot att komma och mata och kanske lära sig rida Saartje, som ponnyn heter. I skolan förbereder sig barnen för julen och den stora traditionella paraden. De gör Saint Nicholas och hans nisse Pete i papper och övar julsånger. Just när hon börjar att vänja sig förmörkas tillvaron igen när Winkys mamma måste åka hem till Kina eftersom Winkys mormor blivit sjuk.

Livet blir ännu tyngre när Winky, som tänkt visa nya vännen Maaïke sin Saartje, får veta att den tjuugoåttå år gamle hästen blivit sjuk och måste avlivas. Hon ser bara en möjlighet att få drömmen om en egen häst uppfylld. Hon skall skriva till Saint Nicholas och önska sig en.

Hon ritar en teckning med en häst men hindras att lämna fram den till Saint Nicholas i tumultet när han glider fram på sin båt längs kanalen. Siem föreslår att de skall skriva ett brev och Winky postar teckningen. Kanske chanserna ökar om hon också ställer sina skor med en

morot i vid den öppna spisen och sedan sjunger en sång. Enligt traditionen skall det få Saint Nicholas medhjälpare Pete att uppfylla barnens önskingar. För att vara på den säkra sidan använder Winky varenda sko i huset och lägger dessutom beslag på restaurangens alla morötter, vilket skapar problem när stans viktigaste matrecensent beställt husets specialitet där just morötter ingår.

Saint Nicholas dyker ändå inte upp och Winky får tips av Maaike att söka upp honom på det stora varuhuset. Hon lurar sin pappa att hon behöver nya skor och efter en lång stunds köande får hon sitta i knät på Saint Nicholas som lovar att hennes enda önskan, den om hästen, kommer att gå i uppfyllelse. Nu vågar hon till och med förebreda ett stall i restaurangens förråd.

Den 5:e december, på Saint Nicholas födelsedag, kommer mamman hem och Winky visar stolt sina föräldrar stallet men dom säger åt henne att återställa förrådet. Besvikelsen vet inga gränser när Saint Nicholas till slut dyker upp på skolan och ger henne en mjukishund. Hon skriker åt Nicholas att han är dum innan hon springer och får syn på hans stora vita häst som hon tycker borde vara hennes. Hon tar sig upp på hästen och rider iväg genom staden och hem till sitt stall.

Nicholas får skjuts av Samir på hans moped och tillsammans med Winkys föräldrar försöker han övertala henne att lämna tillbaka hästen. Samir försöker få Winky att förstå att Nicholas verkligen behöver sin häst för att kunna rida ut och ge andra barn presenter. Winky ber tomten att Maaike skall få Barbiedockan hon önskar sig och återlämnar hästen.

Nästa dag tar Winkys föräldrar henne till Cors och Siems gård där Nicholas, som vi nu ser är påfallande lik farbror Siem, dyker upp igen. Han erbjuder henne att ta hand om hans häst och när hon tvekar får hon godkännande blickar från mamma och pappa. De har både förstått att hon är en stor flicka som klarar att rida på en stor häst men också vad det betyder för henne i sin nya miljö. Med nyfunnet självförtroende och förvissad om att hon nu kommer trivas i Holland rider hon iväg över fältet.

Det nya landet

”Jag trodde att det bara fanns kineser och att Kina var världen”. Winky lämnar Kina för att leva i Holland. En dramatisk omställning för en liten flicka som inte visste någonting om världen utanför sitt hemland och nu måste lära sig leva i en helt främmande kultur. Hennes pappa, som redan acklimatiserat sig med jobb och språk, välkomnar henne på holländska. Winky förstår inte ett ord. På restaurangen dukar man med kniv och gaffel och det där med språket är en gåta.

- I skolan blir det särskilt tydligt att Winky är annorlunda. När de ska skriva sina namn skriver hon som hon lärt sig, med kinesiska tecken. Något som ger andra barn anledning att reta henne. ”Jag minns mycket väl hur det var att komma till Holland. Allt var annorlunda mot i Kina, allt.”; säger Winky i filmens inledning. Fundera över hur Winky känner sig när hon först kommer till Holland. På vilket sätt är allt annorlunda?

Inte minst handlar det om att själv känna sig annorlunda, känslan av utanförskap. Att ha ett avvikande utseende, att ha med sig ”konstig” lunch på matrasten och inte riktigt

veta hur man uppträder i den nya skolan. Läraren uppmanar henne att bara göra som de andra barnen. Något som visar sig vara lättare än hon trott. När en pojke lipar lipar hon tillbaka och när en annan skolkamrat ställer sig på bänken för att hyllas eftersom han fyller år härmar hon honom. Men det leder ju bara till att de andra skrattar.

Många inflyttade barn, från en annan del av Sverige eller från andra kulturer, vittnar om hur rena missförstånd kan ge en bild av att man är kaxig, bråkig eller inte vill anpassa sig. Inte heller Winky känner sig accepterad av skolkamraterna och befarar att kanske till och med Saint Nicholas ogillar just kinesiska barn, eftersom han inte uppfyller hennes önskan. Samtidigt intar hon en tuff attityd både mot kamrater och vuxna som försöker förminska henne.

- Fundera över hur Winky försöker smälta in i den nya klassen? På vilket sätt visar hon att hon inte tolererar att bli illa behandlad? Är det viktigt att man är precis som alla andra? Varför händer det att man mobbar och retar någon som är annorlunda? Är man rädd? Hur hjälper man en ny kamrat så att hon/han känner sig välkommen? Har någon varit ny i en klass någon gång? Hur kändes det? Vad gjorde ni för att få nya vänner?

Språket är naturligtvis nyckeln till att förstå sin nya omgivning och känna större säkerhet och trygghet. Ibland kanske språk kan likna varandra och gör att man förstår ändå. I Winkys fall är kinesiskan så avvikande att hon är helt ensam om sitt modersmål och det nya språket blir förstås lika främmande för henne. Pappan betonar hur viktigt det är att lära sig det nya språket och Winky lär sig snabbt. Varför är språket så viktigt? Finns det andra sätt att kommunicera innan man lärt sig tala ett språk? Vilket är det jobbigaste med att inte förstå språket som talas runt omkring en? Handlar språket bara om att förstå eller göra sig förstådd, eller är språket också något som säger att man hör hemma, passar in?

En egen häst – en hemlighet

Mötet med hästen Saartje blir en vändpunkt för Winky. I henne finner hon en kravlös vän som hon kan anförtro sig åt, få tröst av och samtidigt själv ge ömhet. Föräldrarnas motvilja att låta henne rida eller ens umgås med hästen gör att Saartje både blir en tillflykt när det känns svårt och en egen väl bevarad hemlighet. Så stark är drömmen om en egen häst att hon genast ser den som sin egen och när Saartje sedan dör lever drömmen kvar och hon sätter sitt hopp till Saint Nicholas.

Drömmen om ett eget djur eller en egen häst delar Winky med de flesta barn. Ett djur är någon att älska, sköta och skämma bort. Just hästar symboliserar för många, kanske mest flickor, den ultimata kärleken. Hästotiga tjejer som ritar, läser och drömmar hästar. För de flesta är det kanske just en ouppnåelig dröm. Det är dyrt och man lever kanske inte på ett ställe där det är möjligt att ha ett så krävande djur.

- Kontakten med Saartje innebär en trygghet för Winky som känner sig vilse i den nya miljön. Hästar bryr sig inte om språk eller utseende. Fundera över vad Saartje betyder för Winky. Varför är det så viktigt för henne att ha en egen häst? Varför förbjuder föräldrarna henne att träffa hästen?

- Lärarinnan tror Winky har svårt att uttrycka vad hon menar när hon påstår att hon har en häst vilket ger Winky ytterligare en anledning att hålla Saartje hemlig. De vuxna i filmen, förutom Cor och Siem som äger stallet, ser inte Winkys behov eller väljer att inte förstå hur viktig drömmen om hästen är för henne. Fundera över varför hon bevarar sin hästhemlighet. Är det viktigt med hemligheter? Har vuxna svårt att förstå hur viktigt det kan vara med ett eget djur? Har ni haft de här drömmarna? Kan det ibland vara lättare att prata med andra vuxna, som i Winkys fall, med Cor och Siem, istället för sin egen mamma och pappa?

- Att ta hand om ett eget djur innebär ansvar och utveckling. Winky tvekar inte en sekund att hon klarar det. Inte ens med en så stor häst som Saint Nicholas. När hon sitter upp och rider iväg i slutet har hon vunnit en seger, inte bara över dem som tvivlat på henne utan också en personlig. Vad tror ni Winky känner i den stunden?

Sorg

Winky möter en rad olika sorger under sin första tid i Holland. När hon väl mött ponnyn Saartje rycks den nyfunna vännen snabbt bort och hon står ensam just när det känns som tuffast i skolan. Ungefär samtidigt blir hennes mormor i Kina sjuk och mamman måste resa hem. Winky nämner att saknaden efter både hästen och mamman nästan blir för stor men hon kämpar ändå på.

- Det är när Winky äntligen skall visa Saartje för sin bästis Maaïke som de får reda på att ponnyn måste avlivas. Att sätta hoppet om en ny häst till Saint Nicholas blir hennes sätt att bearbeta sorgen. På vilket sätt berättar Cora och Siems om det oundvikliga ödet för flickorna? Hur går Winky vidare?

- Om man tänker på de tråkiga saker som händer Winky finns det ändå en känsla av att saker ordnar sig. Mormor blir bättre och Winky lyckas med envishet uppfylla sin dröm. Hur upplever ni filmen? Är det en sorglig historia? Är det kanske bra när berättelser innehåller lite av varje, både glädje och sorg?

Traditioner

Winkys hemlighet är också en klassisk julsaga om ett mirakel. I skolan förbereder sig barnen för Saint Nicholas ankomst den 5:e december. Man klipper ut honom och hans medhjälpare Pete i papper och klassen lägger märke

till att Winky gjort en kinesisk Nicholas. I Holland och Belgien är det Saint Nicholas (besläktad med en anglosaxiska världens Santa Claus) som kommer med presenter. Han är också den som bevakar att barnen skött sig väl under året (och de som inte har det förmodas bli utan presenter). En pojke i Winkys klass får exempelvis skämmas för att han inte varit lydig. Ett sätt att blidka Nicholas är att placera en sko med en morot eller lite socker till hans häst framför den öppna spisen. Något som Winky anammar med råge när hon använder husets alla skor och restaurangens alla morötter.

I *Winkys hemlighet* möter vi och Winky holländska jultraditioner med en Nicholas istället för jultomte. En figur som har vissa likheter med påven med sin höga mitra och långa cape. Ett annat datum för julklappar, traditionen med Pete (Nicholas svarte medhjälpare, en figur sprungen ur Hollands koloniala historia som i takt med ökande rasmötsättningar blivit alltmer ifrågasatt) och skorna vid spisen. Mycket skiljer men annat liknar vårt julfirande i Sverige. Samtidigt lever många människor i vårt land med helt andra traditioner kring jul och många skapar egna eller firar inte alls.

- Prata om kring vilka jultraditioner ni känner till. Era egna och andra kulturers. Vad förenar och skiljer sig åt. Varför har man traditioner? När Winky gör en kinesisk Nicholas reagerar de andra barnen medan läraren tycker att de är spännande. Får man skapa sina egna traditioner och tolka gamla lite som man vill? Att lära sig ett lands traditioner är ett sätt att närma sig dess kultur. Har ni själva varit med om att fira någon tradition i ett annat land?

Produktionsuppgifter

Nederländerna 2005

Originalets titel: Het Paard van Sinterklaas

Producent: Burny Bos

Manus: Tamara Bos

Regi: Mischa Kamp

Foto: Lennert Hillege

Klippning: Sander Vos

Musik: Johan Hoogewijs

I rollerna

Winky – Ebbie Tam

Pappa – Aaron Wan

Mamma – Hanyi Han

Samir – Mamoun Elyounoussi

Cor – Betty Schuurman

Siem – Jan Declair

Svenska röster

Jessika Liu, Jan Myrbrand, Cecilia Nilsson, Lars Edström mfl

Tekniska uppgifter

Speltid: 96 minuter

Format: 1:1.85

Ljudsystem: Dolby SRD

Censur: Barntillåten

Svensk premiär: 24 november 2006

Distribution

Folkets Bio, Box 2068, 10312 Stockholm Tel 08-545 275 20

fax 08-545 275 27 www.folketsbio.se